Год. II. София 6 Августъ 1922 г. Брой 31.

Илинденъ

Органъ на бившитѣ македоно-одрински революционери

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ
ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО
Редакция и администрация на ул. „Лавеле“ № 18.

Годишенъ абонаментъ . . . . . 50 лева
За странство . . . . . 100 лева
За Америка . . . . . 1·50 доларъ

Село Смилево, родно мѣсто на Дѣме Груевъ и столица на Илинденското възстание. Отъ тамъ (връхъ Побѣдоносецъ надъ селото) бѣ отправено окржжното за възтанието и тамъ квартируваше главния щабъ на възталалия Битолски виласъ.

Окржжното за обявяване възтанието.

ГЛАВЕНЪ ЩАБЪ
НА II МАКЕДОНО-
ОДРИНСКИ РЕВОЛЮЦ.
ОКРЖГЪ
Връхъ Побѣдоносецъ.
15/VII 1903 год.

До Центровитѣ, селскитѣ началници и народа.

Братя!

„Най-сетнѣ многоочаквания день за разправа съ вѣковния ни душманинъ дойде вече.

Кръвьта на нашитѣ невинно загинали братя отъ турската тирания вика високо за отплата.

Погазената чѣсть на нашитѣ майки и сестри иска възстановяването си!

Стига толкова мжки, стига толкова позоръ!

Хиляди пжти по-добрѣ, смъртъ отколкото сраменъ и скотски животъ.

Опрѣдѣления день, въ който народа изъ цѣла Македония и Одринско ще трѣбва да излѣзе явно съ оржжие въ ржка срѣщу душманина е 20 юлий 1903 година.

Послѣдвайте братя вашитѣ началници въ този день, и се съберете подъ знамето на свободата.

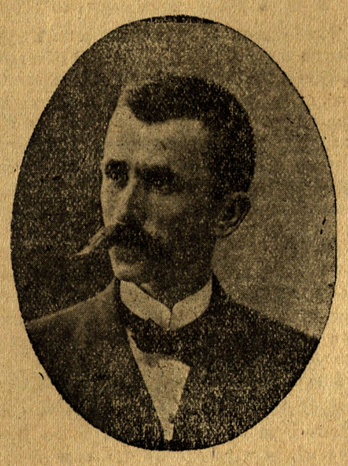
Упорствувайте братя въ борбата! само въ упорита и дълготрайна борба е спасението ни.

Нека Богъ благослови правото ни дѣло и деня на възстанието.

Долу Турция! Долу тиранията! Смъртъ на душманитѣ!

Да живѣе народа! Да живѣе свободата! Ура.

Цѣлуваме ви братски
Щ а б ъ т ъ.

Анастасъ Лозанчевъ

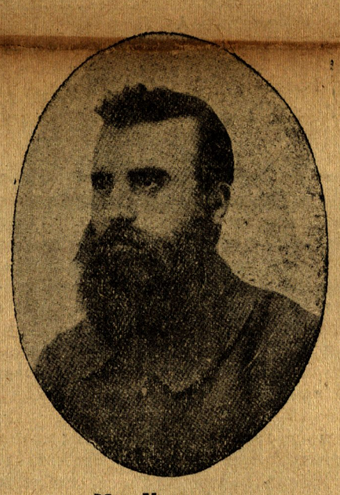

Дамянъ Груевъ

Борисъ Сарафовъ

ЩАБА НА II МАКЕДОНО-ОДРИНСКИ РЕВОЛЮЦИОНЕНЪ ОКРЖГЪ (Битолски вилаетъ)!

Хр. Узуновъ
Охридски началникъ.

Никола Каревъ
Крушовски началникъ.

Георги Сугаревъ
Битолски началникъ.

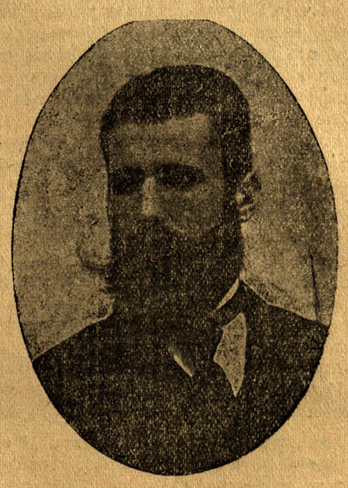
Петъръ Ацевъ
Прилѣпски началникъ.

Дим. Дечевъ
Дем.-Хисарски началникъ.

Лука Джеровъ
Кичевски началникъ.

Славейко Арсовъ
Рѣсенски началникъ.

Лазаръ п. Трайковъ
Костурски началникъ.

Александъръ Евтимовъ
Г.-Прѣспаски началникъ.

Георги п. Христовъ
Лерински началникъ.

Съставъ на ржководнитѣ тѣла прѣзъ Илинденското възстание.

Главния щабъ на II Македонски Одрински революционенъ окржгъ:

Прѣдседатель — *Дамянъ Груевъ*
Членове: *Борисъ Сарафовъ*, *Анастасъ Лозанчевъ*

Запасни члѣнове на щаба:

Лазаръ п. Трайковъ
Петъръ Ацевъ
Георги п. Христовъ.

Битолски Революц. районъ

Георги Сугаревъ
Иованъ Облаковски
Иванъ Кафеджията
Аце коларнето
Тодоръ Златковъ

Охридски Революц. районъ

Хр. Узуновъ
Ан. Кецкаровъ
Наумъ Цвѣтиновъ
Тасе Христовъ, войвода
Деянъ Димитровъ, войвода
Смиле Войдановъ, войвода
Аргиръ Мариновъ, войвода
Никола Езерски, войвода
Цвѣтко, Стояновъ, войвода

Стружски Революц. районъ
(присъединенъ прѣзъ възтанието къмъ охридския)

Ал. Чакъровъ
Лука Групчевъ
Якимъ Алуловъ

Кичевски Революц. районъ

Лука Джеровъ
Климентъ Групчевъ
Наке Ловчанецъ, войвода
Арсо Мицковъ, войвода

Ванчо Сърбокевъ, войвода
Георги Пешковъ (псчерето)

Демиръ-Хисарски революц. районъ

Дим. Дечевъ, войвода
Иорданъ Пиперката, войвода
Дим. Матлиевъ

Крушевски Революц. районъ

Никола Каревъ
Тома Никлевъ
Тодоръ Христовъ
Антиногенъ Хаджовъ
Пито Гулевъ
Григоръ Божиновъ

Лерински Революц. районъ

Георги п. Христовъ
Ал. Настевъ
Мих. Чековъ
Лечо Церовски, войвода
Леко Джорлевъ, войвода
Тане Стойчевъ, войвода

Пандилъ Шишковъ, войвода
Алеко Турунджовъ, войвода

Костурски Революц. районъ

Лазаръ п. Трайковъ
Василъ Чакаларовъ, войвода
Пандо Клашевъ
Манолъ Розовъ
Мишо Николовъ
Митре влаха, войвода
Циле Кономладски, войвода
Ив. Поповъ, войвода
Марко Ивановъ, войвода
Стерйо Стерйовски, войвода
Коло Добролийски, войвода
Атанасъ Кършаковъ, войвода
Стерйо Ташковъ, войвода.

Прилѣпски Революц. районъ

Петъръ Ацевъ
Тале Христовъ
Йор. Хр. Тренковъ
Никола Петровъ, войвода
Дим. п. Антоновъ, войвода

Толе Паша, войвода
Анте Дунски, войвода

Рѣсенски Революц. районъ

Славейко Арсовъ
Пет. Стрѣзовъ
Подпор. Панайстовъ

Прѣспански Революц. районъ

Алекс. Евтимовъ
Никола Кокаревъ
Пенчо (Веле Илиевъ)

Дебърски Революц. районъ
(присъединенъ въ възтанието,

къмъ Охридско-Стружскитѣ райони)

а) отъ Дримъ Коль:
Лазаръ Димитровъ
Марко Павловъ, войвода
б) отъ Жупа:
Нико Т. Йовковъ
Мѣтанъ Христовъ, войвода.

Изъ архивата На Окрид. революц. районъ

ГОРСКО Р. НАЧАЛСТВО
на
Охридска Околия
Давидова долина
№ 216
18 Юлий 1903 год.

ОКРЖЖНО

До войводитѣ и селскитѣ началства

Братя,

Вземете прѣдъ видъ и скоро започнете да се разпорѣждате и извършите слѣдующето:

1) Въ всѣко село да назначите комисия отъ по-старитѣ и не въоржженитѣ хора, за да се грижатъ за храна на коя и да е часть въ района ни. Хранитѣ да се повѣряватъ на тия комисий, които ще трѣбва да забѣлѣзватъ, какво получаватъ и какво харчатъ всѣки день и за коя часть.

2) Войводитѣ да издаватъ врѣменни реквизиционни разписки, съ които да завладяватъ храни за всичкитѣ части.

3) Полскитѣ села да изпращатъ жито въ селата: Брѣжани, Куратица, Плаке, Ташъ Морунища, Слатино, Лактине, Мраморецъ и Койнско. На всѣки, който донесе жито, или каква и да е храна врѣмено издавайте му разписки, съ който ще получатъ отъ насъ редовна реквизиционна разписка, за да му изплати признателното свободно отечество.

4) Въ всѣко село, особено въ горскитѣ села и въ горитѣ да се направатъ фурни и по една закрита дупка за складъ.

5) Въ всѣко село нека мелатъ брашно и да го изнасятъ въ горитѣ.

6) Селяни които нѣматъ оржжие безъ друго да се явяватъ съ какво и да е хладно оржжие и да отидатъ съ четитѣ за куриерска служба и за помощь на ранени.

7) Въ всѣка чета да има по 10—20 коне готови за товарь завладени съ реквизиционни разписки.

8) Въ всѣка чета да има специални хора за куриери.

9) Кадърни жени и старци съ стомни и бъклици съ вода да вървятъ слѣдъ четитѣ.

10) Въ всѣка чета да се опрѣдѣлатъ хора отъ войводитѣ, които да пълнатъ патрони.

11) Слѣдъ сражение на едно мѣсто да се изпращатъ хора (ако е възможно) за да събиратъ останалитѣ гилзи.

12) Всѣки е длъженъ да търси, да се грижи, да купува и да прѣпоржчва за купуване: куршуми, барутъ, гилзи, патрони и пушки.

13) Всѣки войвода да прочете прѣдъ четницитѣ и населението дисциплинарния уставъ за прѣзъ врѣме на възтанието.

Отъ Горското Р. Началство.

Илинденъ 1903 год.

(рѣчь отъ редактора на в-къ „Илинденъ“, държана на панахидата на 2 Августъ т. год. въ катедралата Св. Недѣля).

Прѣди около 35 години безумни нѣколко мечтатели, който терминологията на патриархалнитѣ врѣмена кръщаваше съ прозвището „нехранимайковци“, дълго упоявани въ красивитѣ идеи на великата французка революция и въ общечовѣшкитѣ вѣяния на Балканския социаленъ идеологъ Хр. Ботевъ — тамъ нѣидѣ изъ тъмнитѣ килики на македонскитѣ хижи бѣха се заклѣли прѣдъ Бога и съвѣстьта да сложатъ плъть и кръвь за изграждане новата вѣра на Македония.

Прѣди 35 години въ завѣтната земя на Крали Марко нѣколко гранитни воли, въ който бѣ сѣкашъ вплотената македонска воля на тоя македонски великанъ, почукаха подъ пещеритѣ между Пелистеръ и Вардаръ, за да пробудятъ спѣщия духъ на Крали Марковската сила, която ето 5 вѣка бѣ хвърлила подъ зжбцитѣ на ржждата, копие, духъ и буздуганъ.

Невъзмутимъ спѣше въ пещеря си Балканскиятъ юнакъ, неговото съзнание бѣ молепсано отъ продължителенъ сънь; Ала когато Вардара почна да влачи кърви и трупове на новитѣ потомци, когато македонската земя прокънтѣ отъ писъка на вдовици а сираци, когато трауръ покри слънцето,

Василъ Узуновъ.

Епоха на свръхчовѣци.

Попитали Сократа: — „Кой трѣбва да реди и води човѣшкото стадо?" Той, вмѣсто да отговори, запиталъ: „Кого поставятъ за говедарь на говеждото стадо? Нѣкое говедо ли?

— Човѣкъ, Сократе, а не говедо.

— Тогава на човѣшкото стади кого трѣбва да поставятъ? Нѣкой отъ обикновенитѣ хора ли, или такъвъ който далече се отличава отъ останалитѣ хора по мждрость и себеотрицание?

Който да надминава далече останалитѣ хора, Сократе, по мждрость и себеотрицание.

Такова е мнѣнието на Сократа за ония, които трѣбва да ржководятъ човѣшкитѣ общества. Свърхчовѣци сж тия хора — забравили себе си и се отдали да служатъ на другитѣ. Тѣ строятъ живота и създаватъ цѣнноститѣ му. Тѣ сж свѣтилницитѣ у всѣки отдѣленъ народъ.

Македонскитѣ българи — в недалечното минало — прѣживѣха такъвъ блѣскавъ подемъ, който нѣма равенъ на себе си въ историята имъ. Врѣмето отъ 1895 г. до 1912 г. бѣ изпълнено отъ събития, които слисаха цѣлия културенъ свѣтъ. Македонскитѣ българи се организираха срѣщу своитѣ потисници и поведоха борба дълготрайна, упорита, кървава. Но въ тая борба не бѣше важниятъ елементъ физическото усилие, а психологичната многостранна издржливость. Между двата противника борбата бѣ прѣди всичко психологична, придружена съ ужасие на нерви. Тя бѣше една сложна драма, която държа напрѣгнато вниманието ни цѣла Европа. И никой не можеше да прѣдугади, на чия страна ще клонне побѣдата и въ каква форма ще се изрази. Но едно бѣше явно за всичко: престижа на българското племе въ Македония растеше съ дни, а на турцитѣ отпадаше и тъмнѣеше.

Какъ бѣше възможно — една шепа македонски водачи да хвърлятъ ржкавица на една огромна армия отъ турски изпитани офицери и войници, подържани отъ вѣковна традиция? Какъ можаха да се противопоставятъ на ловката турска дипломация, която имаше приятелски и наждни връзки изъ цѣлъ свѣтъ! И все пакъ това стана прѣзъ една епоха на свръхчовѣци. Да! Македония бѣше родила за своето дивно врѣме свръхчовѣци. Ония, които ги познаваха, чудеха се: Какъ! Нима тия скромни учители, тия неугледни граждани и селяни, на които никои не е обръщалъ внимание прѣди да настжпи великото врѣме, нима тия маловажни личности сж криели у себе си гения на революцията? Нимя у тѣхъ сж се таили мждростьта и волята? Прѣзъ таинствените тѣ пжтища на себеобладанието и себежертвуването тѣ стигнаха до шеметнитѣ висини на духа; тѣ се прѣобразиха и станаха свърхчовѣци. Огненъ орелъ просия надъ главитѣ имъ и тѣ го не видяха, защото очитѣ имъ гледаха и виждаха само дѣлото. А народа ги наричаше съ едно много скромно име — наричаше ги просто войводи.

Сладко бѣше името *войвода*. То криеше свѣтли надежди и блѣнувана свобода. И гордѣеше се народа съ своитѣ войводи. Молѣше се за тѣхъ и въ потайни цжрковици, параклиси и пжтища.

Когато отлетятъ въ бездната сегашнитѣ тежки години, когато ще сж вече далечно минало тия свърхчовѣци, бжднитѣ поколения ще съзерцаватъ безсмжртнитѣ имъ образи и ще се удивяватъ.

Бързо течеше врѣмето на епичната борба. Повечето отъ войводитѣ честно загинваха изъ бранни полета. Народа ги прогласи за свѣтци и остана да живѣе съ тѣхнитѣ идеали.

На нѣкои отъ великитѣ дѣйци бѣ писано да уцѣлѣятъ и прѣживѣятъ грамола на своето дѣло. Подлостьта на новото врѣме отсѣче крилата на тѣхния духъ, тая подлость ги захвърли въ костеливитѣ ржцѣ на страданието. И сега тѣ пиятъ отровата на новото гнусно врѣме, пиятъ я съ търпение и воля, защото знаятъ, че и тая мътна вълна отъ живота ще се отлѣе, и ще стихнатъ буритѣ и пакъ ще настане сгодно врѣме за подвизи и строежъ. . .